

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

ט"ו באב, תשע"ז 7.8.2017

סומן: כ-17-15641

לכבוד

ד"ר חדווה בר

המפקחת על הבנקים

בנק ישראל

עו"ד מיכל הלפרין

הממונה על ההגבלים העסקיים

רשות ההגבלים העסקיים

נכבדותיי שלום רב,

הנדון: קריאה להימנע מאישור רכישת בנק אגוד על ידי בנק מזרחי-טפחות

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו לפנות אליכן כדלקמן: נוכח עסקת הרכישה המתגבשת של בנק אגוד על ידי בנק מזרחי טפחות, ובשל הריכוזיות הגבוהה במיוחד בה מתאפיין שוק הבנקאות בישראל, קוראת התנועה למפקחת על הבנקים ולממונה על ההגבלים העסקיים להשתמש בסמכותן לפי חוק, ולא לאשר את רכישת בנק אגוד על ידי בנק מזרחי טפחות או על ידי כל בנק ישראלי אחר. על הרגולטוריות המופקדות על אישור העסקה לפעול למען האינטרס הציבורי להגברת התחרות.

בפרט, אישור העסקה עומד בניגוד למסקנות ועדת שטרומ והחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, שמטרתם להגדיל את מספר השחקנים המתחרים בשוק הבנקאות. מיזוג בנק אגוד לתוך בנק מזרחי-טפחות יוביל לאובדן שחקן עצמאי, קטן אך לא בלתי משמעותי, שיוכל לקדם את התחרות; וכן יהפוך את בנק מזרחי-טפחות לשחקן דומיננטי באופן שיצמצם את המניע התחרותי שלו כיום ויעצים את השוק האוליגופולי בענף הבנקאות.

לפיכך, כל עוד טרם קודמו ויושמו מהלכים משמעותיים להגברת התחרותיות וצמצום הריכוזיות בענף בהם הקמתם בפועל של מספר בנקים דיגיטליים ו/או מתן שירותי בנקאות על ידי חברות האשראי – אין לאשר את מיזוג בנק אגוד אל תוך בנק קיים אשר יצמצם את התחרות בענף זה ויהפוך את המשימה להקמת בנקים חדשים לקשה יותר, וייתכן שאף בלתי אפשרית.

1. ביום 31.7.17 הודיע בנק מזרחי טפחות בע"מ¹ על קיום מגעים לגיבושו של מתווה עקרוני לעסקת רכישת כל המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ, ובכללן מניות בעלי השליטה בבנק אגוד, וכן המניות המוחזקות על ידי קבוצת אליהו. "הכל, במטרה למזג את בנק אגוד, עם ולתוך הבנק" (להלן: "העסקה").

¹ ראו במאיה, דיווח מיידי של בנק מזרחי טפחות מיום 30 ביולי, 2017 (אסמכתא מס' 02-01-078216). (להלן: "הדעת מזרחי טפחות"); ראו גם דיווח מיידי של בעלי מניות בנק אגוד מיום 30 ביולי, 2017 (אסמכתא מס' 02-01-078495).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

2. מן התקשורת עולה, כי המניע העיקרי לקידום מכירת בנק אגוד, הוא הימצאותו של אחד מבעלי השליטה בבנק, מר שלמה אליהו, במצב בו נדרש למכור מידית את מניותיו בבנק, בשל היותו מחזיק בשליטה גם בחברת הביטוח "מגדל", ולאור האיסור בחוק להחזיק במקביל בשליטה בבנק ובחברת ביטוח.²

3. מסיבה זו, ומאחר שמר אליהו מחזיק בשליטה בבנק אגוד מזה כארבע שנים מאז שנכנס האיסור לתוקפו, תוך קבלת הארכות חוזרות ונשנות, נעשו מאמצים לקדם מכירת בנק אגוד לאחד משני הבנקים הבינוניים בישראל – מזרחי טפחות או דיסקונט.³ זאת, בניגוד להעדפת האינטרס הציבורי בהותרת הבנק כשחקן מתחרה בשוק הבנקאות בישראל.

הצורך באישורים רגולטוריים ושיקולי התחרות

4. לשם השלמת העסקה המתגבשת, נדרשים הצדדים לקבל שני אישורים רגולטוריים: אישור בנק ישראל, בהתאם לדרישת ההיתר העולה מסעיף 34(א) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ואישור הממונה על ההגבלים העסקיים, לפי סעיף 19 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 ולפי הוראות סימן ג' בפרק ב' לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013.

אישור בנק ישראל

5. במסגרת בחינת הבקשה להיתר, על בנק ישראל להתחשב בשיקולי התחרותיות בענף, המשתמעים ממקורותיו החקיקתיים: **ראשית**, בשל מטרותיו ותפקידיו של בנק ישראל, הנדרש לתמוך "במדיניות הכלכלית של הממשלה"⁴, וכן "בפעילותה הסדירה" של המערכת הפיננסית;⁵ **שנית**, מכך שהוענקה לבנק ישראל הסמכות לבטל היתר להחזקת שליטה בבנק באם ישנו "חשש לפגיעה בטובת הציבור, אם לא יבוטל או ישונה ההיתר".⁶ אין חולק, כי המאבק בריכוזיות הינו אחד מהנושאים המרכזיים המטופלים על ידי הממשלות האחרונות,⁷ וכי הריכוזיות בענף פוגעת בפעילותו הסדירה והראויה, וכתוצאה מכך – בטובת הציבור.

אישור רשות ההגבלים העסקיים

² עיריית אבישר "בנק אגוד על המדף: דיסקונט או מזרחי טפחות יבלעו אותו" globes (מיום 1.12.16).

³ שם.

⁴ סעיף 3(א)(2) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

⁵ סעיף 3(א)(3) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

⁶ סעיף 34(א)(4) לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.

⁷ לטובת המאבק בריכוזיות והגברת התחרותיות במשק התקבלו מספר החלטות ממשלה בשנים האחרונות, וראו למשל החלטה מס' 4191 של הממשלה ה-32, "הגברת התחרותיות והפחתת יוקר המחיה" (29.1.2012) ובאופן ספציפי בעניין הפחתת הריכוזיות בתחום הבנקאות בישראל (ראו החלטה מס' 1765 של הממשלה ה-34, "טיטוט חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016 – הסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה (31.7.2016)).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

6. בנוסף, עסקת הרכישה מחויבת בקבלת אישורה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 19 לחוק ההגבלים העסקיים.⁸ לעניין זה, מציין סעיף 21(א) לחוק ההגבלים כי:

"הממונה יתנגד למיזוג חברות או יתנה אותו בתנאים אם לדעתו קיים חשש סביר כי כתוצאה מן המיזוג כפי שהוצע תיפגע באופן משמעותי התחרות באותו ענף [...]."

7. בפרשת **תנובה**, עמד בית המשפט העליון על מטרת הענקת הסמכות לממונה, ועל השיקולים המרכזיים שנדרש הממונה לשקול במסגרת בחינת בקשת מיזוג:

"תכליתה של סמכות זו, היא הבטחת פעילות כלכלית חופשית שנועדה להגן על האינטרס הציבורי מפני עיוותים כלכליים שמקורם בפגיעה בתחרות ויתר ריכוזיות במשק".⁹

8. כמו כן, על רשות ההגבלים עסקיים לשקול שיקולים של ריכוזיות ענפית בעת שיידרש מתן רישיון לבנק אגוד,¹⁰ בהתאם להוראות סימן ג' בפרק ב' לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013; זאת, משמתן רישיון לבנק נקבעה כזכות החייבת בהתייעצות¹¹ עם הרשות לפי חוק זה.¹²

9. עוד יצוין, כי מעבר לנדרש לפי דין ובשל ההשפעה הרחבה של העסקה על שוק הבנקאות בישראל, צפוי עיסוק נרחב בסוגיה גם מצד הציבור והתקשורת בישראל,¹³ וכן מצד הגורמים הפוליטיים העוסקים יום וליל במאבק בריכוזיות, ובראשם שר האוצר ושר הכלכלה.¹⁴

הטעמים שלא לאשר את העסקה

10. בשנת 2016 פורסם הדו"ח המסכם של הוועדה להגברת תחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים, בראשות מר דרור שטרומ (להלן: **"ועדת שטרומ"**). מן הדו"ח משתקפת תמונה עגומה לפיה:

⁸ סעיף 19 לחוק ההגבלים קובע כי: "לא יתמזגו חברות אלא אם כן ניתנה תחילה הודעת מיזוג ונתקבלה למיזוג הסכמת הממונה" העסקה המתגבשת מחויבת באישור הממונה על ההגבלה העסקיים, שכן סעיף 1 לחוק ההגבלים עסקיים מגדיר "מיזוג חברות" גם כ"רכישת מניות בחברה בידי חברה אחרת מקנות לחברה הרוכשת יותר מרבע מהערך הנקוב של הון המניות המוצא", וסעיף 17(א) (3) מחיל את דרישת האישור על מחזור גבוה מ-150 מיליון ₪.

⁹ ע"א 2247/95 **הממונה על ההגבלים העסקיים נ' תנובה בע"מ**, פ"ד (5) 213, 228-230 (1998).
¹⁰ להרחבה ראו מירב ארלוזורוב "חוק הריכוזיות לא ימנע מיזוג אגוד-מזרחי" **The Marker** (7.8.2017) <https://www.themarker.com/markets/1.4324491>

¹¹ ראו סעיף 13 לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013.

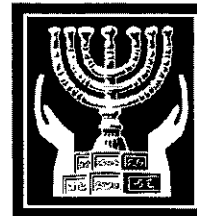
¹² בהתאם לרשימת הזכויות אשר פורסמה באתר רשות ההגבלים העסקיים ביום 15.6.2017.

¹³ ראו סדרת כתבות כלכליות בנושא, ובכללן: עירית אבישר "מזרחי טפחות מוכן לקנות את אגוד לפי 1.4 מיליארד שקל" **Globes** (מיום 31.7.17); מירב ארלוזורוב "מכירת בנק אגוד למזרחי טפחות תשים סוף לפנטזיות על תחרות בבנקאות" **TheMarker** (מיום 1.8.17).

¹⁴ עירית אבישר "מה יעשה המיזוג לתחרות?" **Globes** (מיום 31.7.17).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

"ריכוזיות המערכת בישראל עולה על הממוצע במדינות האיחוד האירופי
ו[...]. ישראל הינה בין חמש המדינות בעלות המערכות הבנקאיות הריכוזיות
ביותר."¹⁵

11. מסיבה זו, המליצה ועדת שטרומ על קידום התחרות בענף הבנקאות, בין היתר, באמצעות הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של הבנקים הגדולים,¹⁶ וכן על עידוד כניסת בנקים חדשים למערכת הפיננסית.¹⁷ לצד המלצתה וכחלק בלתי נפרד מרפורמת שטרומ, החליט הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל על שורה של הקלות רגולטוריות לכניסת בנקים חדשים.¹⁸

12. לפיכך, אישור העסקה יעמוד בניגוד למסקנות ועדת שטרומ: המסקנה המתבקשת מבעיית הריכוזיות הגבוהה בענף הבנקאות, כמו גם מהרצון לעודד כניסת בנקים חדשים על מנת לפתור אותה, הינה שלא לאפשר לבנקים קיימים להתמזג לתוך בנקים אחרים, באופן שיקטין את מספר השחקנים המתחרים בענף.

13. יתירה מכך, ענף הבנקאות מתאפיין בהיותו אוליגופול, בהובלת בנק הפועלים, לאומי ומזרחי-טפחות. בספרות נדונו מאפייניו הייחודיים של האוליגופול, כמצב שבו לשחקנים הגדולים אין אינטרס להתחרות האחד בשני, בשל קיום "משחק סכום אפס" ביניהם, והיעדר שוק להתחרות עליו. לעומתם, השחקנים הקטנים והבינוניים נוקטים בצעדים תחרותיים, לביסוס מעמדם בשוק.¹⁹ מכאן עולה התשש, שהוספת כוח לבנק מזרחי-טפחות, תקרב אותו יותר לנתח השוק וכוחם של הבנקים הגדולים, באופן שיצמצם את המניע התחרותי שלו כיום.

14. מן הצד השני, בנק אגוד, אשר אין חולק על כך שהוביל אלמנטים תחרותיים חזקים במיוחד (לדוגמא, חשבון עו"ש הפוך),²⁰ ימוזג לתוך מזרחי-טפחות, ובכך יצומצם המניע התחרותי שלו. על דרך המשל, נציע לראות בניסיונותיו של בנק אגוד להתחרות בבנקים הגדולים כניצוצות של תחרות, הזקוקים לסיוע רגולטורי לשם 'הבערת להבת התחרות'. מנגד, אישור העסקה יפעל בכיוון ההפוך, ויכבה את ניצוצות התחרות האחרונים במים צוננים.

15. לסיום חלק זה נציין, כי שומה עלינו ללמוד מניסיון העבר, שכן מדיניות מתן אישורים ואף עידוד רכישת הבנקים הקטנים על ידי בנקים גדולים יותר, שננקטה עד היום, היא ללא ספק

¹⁵ הוועדה להגברת תחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים דוח מסכם 13-14 (1.9.2016) (להלן "דו"ח ועדת שטרומ").

¹⁶ דו"ח ועדת שטרומ, בעמ' 62.

¹⁷ דו"ח ועדת שטרומ, בעמ' 54-55, 67.

¹⁸ ראו טיוטת "מתווה להקמת בנק חדש בישראל: מדיניות חדשה של הפיקוח על הבנקים להסרת חסמי כניסה", שצורפה כנספח א' לדו"ח ועדת שטרומ.

¹⁹ RICHARD WHISH & DAVID BAILEY, COMPETITION LAW 594-598 (8th Edition, 2015).

²⁰ בנק אגוד הציע מנגנון עו"ש הפוך, במסגרתו ניתנת ריבת שנתית על פלוס, ולא נגבית ריבית עבור מינוס, ראו אתר בנק אגוד, בכתובת: <https://www.unionbank.co.il>

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

אחת מהסיבות שהביאו לתופעת הריכוזיות הקשה המזוהה כיום בבנקאות.²¹ כתוצאה ממכירתם אז, חלק נכבד מהבנקים הקטנים יצאו מן השוק, והדבר חיזק עוד יותר את היותו של שוק הבנקאות ריכוזי ונעדר תחרות ראויה. לכן, אין מקום לחזור למדיניות מוטעית וכושלת זו כיום.

אי קידום מהלכים מוסכמים לעידוד תחרות

16. לצערנו, המצב בשוק הבנקאות כיום אינו תחרותי, ואת פירותיה של עבודת ועדת שטרומ והחקיקה שבעקבות המלצותיה איננו רואים בשטח.²² ייתכן שהיה מקום לאשר את העסקה, אילו במקביל לצמצום התחרות, היו ננקטים בפועל מהלכים לעידודה מצד בנק ישראל. אישור העסקה, שהוא מהלך המגביל תחרות, אינו יכול להתבצע לפני שיוקמו הלכה למעשה בנקים חדשים, בדגש על בנקים אינטרנטיים, אשר יקדמו שוק תחרותי בענף הבנקאות, כפי שיפורטו להלן.

17. ראשית, יש להסדיר את עניין ביטוח הפיקדונות, כפי שעולה ממסקנותיה והמלצותיה של ועדת שטרומ.²³ לביטוח יתרון מהותי ביצירת "כרית ביטחון" לאזרח, באופן שיצמצם רגיעה ממעבר לבנקים קטנים. למעשה, אי-קידום ביטוח הפיקדונות על ידי בנק ישראל, מהווה סבסוד סמוי לבנקים הגדולים, הנחנים מ"הילת" הגודל, ויש לתקן מצב זה בהקדם האפשרי. מנגנון נוסף הדרוש הסדרה, הינו ההלוואות לעמיתים (P2P), אשר כיום נתקלות בהתנגדות לפתיחת חשבונות אצל הבנקים, באופן המסכל את מטרת הרפורמה, לייצור אשראי חלופי.

18. שנית, יש להשיק את המנגנון הטכנולוגי להשוואת מחירים ללקוחות הבנקים (Read Only) במטרה לקדם תחרות בין הבנקים. ממשק טכנולוגי זה נכלל בחוק,²⁴ בשל היותו מחולל תחרות חיוני בין הבנקים הקיימים, לטובת הלקוחות. למרבה הצער, וכפי שהתברר מעדותם של הנוגעים בדבר,²⁵ המהלך להסדרת המנגנון אינו מקודם, ואף חלה גררסיה בפיתוחו. לכן, יש להסדירו בהקדם האפשרי, בהתאם למצוות סעיף 70ב, וסעיף 70ה לחוק הריכוזיות.

19. יש להגביל את ניהולו של בנק "פפר" (pepper) בשליטת בנק לאומי. אמנם, בין המלצותיה של ועדת שטרומ, הוצע לעודד הקמת בנקים דיגיטליים כדי להגביר את התחרות. אך כוונת הדברים הייתה שיוקמו בנקים חדשים, ולא להקמת "סניף דיגיטלי" של הבנקים הגדולים. על הבעייתיות בצעד זה, כבר התבטא המפקח על הבנקים לשעבר, מר דודו זקן, באומרו כי: "בנק

²¹ כך לדוגמא, נמכר בנק יתב, והוא מוחזק כיום בידי בנק מזרחי-טפחות. בדומה, הבנק הבינלאומי רכש את בנק אוצר החייל וכן את בנק מסד; ראו: "צדיק בינו קונה עוד בנק: רכש את מסד מהפועלים", הארץ (מיום 18.9.07).

²² עיריית אבישר "יישום רפורמת שטרומ מתקדם בעצלתיים, כמו נושאת מטוסים" גלובס (10.7.2017)

<http://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001196481>

²³ דו"ח ועדת שטרומ, עמ' 71.

²⁴ סעיף 70ב לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, קובע יישום לצפייה במידע פיננסי על ידי צד ג' לצורך השוואה ומתן הצעות מתחרות; בהמשך לכך, סעיף 70ה מנחה על קביעת הוראות בעניין.

²⁵ הדברים נאמרו בדיון בוועדת הכלכלה בנושא יישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות, ביום 10.7.17; ראו גם כתבתה של עיריית אבישר "יישום רפורמת שטרומ מתקדם בעצלתיים, כמו נושאת מטוסים" Globes (מיום 10.7.17).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

אינטרנטי של הפועלים ולאומי הוא מקל בגלגלי התחרות²⁶. לכן, לכל הפחות, יש לוודא שהמחירים הנוהגים ב"פפר" זהים לאלו שמנהיג בנק לאומי, ולא נמוכים ממנו. שכן הנמכת מחירים מעלה חשד להתנהגות "טורפנית"²⁷, שתמנע מבנקים דיגיטליים חדשים לקום בעתיד, בהיעדר יכולת להתמודד עם עלות ההקמה והמחירים הנמוכים.

20. כל עוד טרם קודמו מהלכים אלו, וטרם ננקטו צעדים מהותיים להגברת התחרותיות וצמצום הריכוזיות, כגון הקמת מספר בנקים דיגיטליים ו/או מתן שירותי בנקאות על ידי חברות האשראי – אין מקום לאשר לבנקים גדולים לרכוש את בנק אגוד, במהלך שיעצים בנקים קיימים, ויהפוך את משימת הקמת בנקים חדשים לקשה יותר, וייתכן שאף בלתי אפשרית.

האלטרנטיבה – ביזור גרעין השליטה בבנק אגוד

21. אנו סבורים כי יש ליזום את מכירת מניות השליטה בבנק אגוד לידי ציבור המשקיעים בבורסה. תרחיש זה מתבקש וצפוי להתממש בכל אופן, באם מר אליהו לא ימכור את מניותיו עד לחודש אוקטובר הקרוב.²⁸ מהלך זה רצוי ומומלץ, משום שירחיב אפיקי השקעה לציבור המשקיעים, יותיר את בנק אגוד כבנק עצמאי, ויאפשר מינוי והסדרת ניהול ראוי, שאינו נתון לבעיות הנלוות לחברה המוחזקת על ידי בעל שליטה.

22. למיטב שיפוטנו, הרציונאליים המרכזיים שהוצגו בעבר על ידי בנק ישראל להצדקת מדיניות גרעיני השליטה אינם עומדים במבחן המציאות. מדיניות גרעיני השליטה של בנק ישראל ביקשה למנוע השפעת גורמים לא רצויים על התאגיד הבנקאי; למנוע מצב של "שלטון מנהלים", להבטיח יציבות והתמדה במדיניות הבנק ובוהות מנהליו; וליצור כתובת מזוהה אליה ניתן לפנות במקרים של קשיים ושיבושים בפעילויות הבנק.

23. נציין כי תמונת המצב בפועל בשטח הינה שבעלי השליטה בבנקים אינם מהווים כתובת מספקת ואינם משתפים פעולה עם הנחיות בנק ישראל והפיקוח על הבנקים.²⁹ יתרה מכך, קיים חשש שבעלי השליטה מנהלים את הבנקים לטובתם האישית מתוך שיקולים זרים לטובת הבנק, בצורה שגורמת לציבור הפסדים כספיים. לצד זאת, ניתן לצמצם בעיית "שלטון המנהלים", בצורת דירקטורים מקצועיים, שיעברו הכשרה ייעודית, ויפעלו למימוש האינטרסים של ציבור המשקיעים.

²⁶ תומר ורון "זקן: בנק אינטרנטי של הפועלים ולאומי הוא מקל בגלגלי התחרות" כלכליסט (מיום 11.3.15).
²⁷ ראו מאמרו של מאיר חת "גישות שונות לסוגיית התמחור הטורפני" המשפט י"ג 20 (תשס"ט).
²⁸ רעות שפיגלמן "מזרחי ודיסקונט מנהלים מגעים לרכישת השליטה בבנק אגוד" כלכליסט (מיום 30.7.17).
²⁹ מספר דוגמאות על קצה המזלג: במשך תקופה ארוכה נמנעה קבוצת ברונפמן-שראן מלהזרים הון לבנק דיסקונט, כדי לחזק את הלימת ההון שלו כפי שנדרש בהוראות המנהל התקין של הבנקים. באופן דומה, פעלה קבוצת עופר, בעלת השליטה בבנק מזרחי-טפחות, כשבמשך שנה לא נענתה להנחיות המפקח על הבנקים, שדרש ממנה להוריד את יחס החוב-הון בקבוצה או למכור מניותיה. למעלה מכל, זכורה הגנת בעלת השליטה בבנק הפועלים, שרי אריסון, ש"נעמדה על רגליה האחריות" לטובת יו"ר הבנק, דני דנקנר, באופן שחייב את החרתו בצעד נדיר.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

24. כראיה ניצחת לרלוונטיות ואף לעדיפות פירוק השליטה, עומד בנק לאומי, כאחד משני הבנקים הגדולים בישראל, המנוהל ומתנהל ללא כל בעל שליטה. בהשוואה אליו, לא ראינו יתרון עודף להתנהלות בנקים אחרים, דוגמת בנק הפועלים, בשל כפיפותו לבעלת שליטה.
25. אכן, אופציה זו ככל הנראה עדיפה פחות מבחינת בעלי השליטה בבנק איגוד. יחד עם זאת, היא עדיפה הרבה יותר בראי האינטרס הציבורי, בשל הצורך לחזק את התחרות בתחום הבנקאות בישראל, ולכל הפחות שלא לפגוע בה. במסגרת האישור הרגולטורי, מוענקת הסכמה בשם האינטרס הציבורי, ואין מקום לאשר עסקה המנוגדת לו.
26. לאור כל האמור, אנו קוראים למפקחת על הבנקים ולממונה על ההגבלים העסקיים, לעמוד כ"חומת מגן" לטובת התחרות בשוק הבנקאות והאינטרס הציבורי, להתערב כבר בשלב זה, בעוד שהעסקה עדיין בגדר מתווה עקרוני, ולהבהיר לא תאוסר מכירתו של בנק אגוד כך שהוא ימוזג עם בנק קיים, אלא תאוסר רק מכירתו לציבור ולמצער למשקיעים חיצוניים.
27. לאור החשיבות הציבורית הרבה של הנושא הנדון, נודה לתשובותיכן המהירות.

בכבוד רב,

נילי אבן-הן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

יוסף גדליהו
רכז מחלקת כלכלה ומחקר

העתקים:

מר משה כחלון, שר האוצר

ח"כ אלי כהן, שר הכלכלה

מר שי באבד, מנכ"ל משרד האוצר